

Sınırlı Sorumlu Türkiye Hayvancılık Kooperatifleri Merkez Birliği

HAY-KOOP MERKEZ BİRLİĞİ

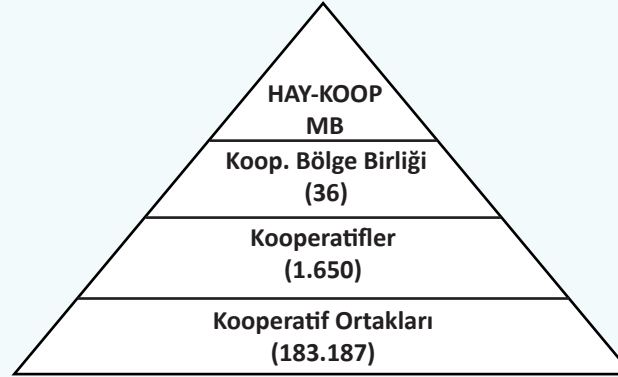
Amacı ve Çalışma Konuları

“Sınırlı Sorumlu Türkiye Hayvancılık Kooperatifleri Merkez Birliği” 2003 yılında 1163 Sayılı Kooperatifler Yasası çerçevesinde, Tarım ve Orman Bakanlığı bünyesinde kurulmuş bir kooperatif merkez birliğidir.

Ana sözleşmesine göre kuruluş amacı ortaklarının ihtiyaç ve talepleri karşılamaya yönelik hizmet sunmaktır. Hayvan yetiştirme ve ıslahı, hayvansal üretim ve hayvansal ürünlerin işlenmesi ve pazarlanması, ortaklarına eğitim ve denetim hizmetlerinin verilmesi, ortaklarının ulusal ve uluslararası platformlarda temsil edilmesi ve iş birlikleri ve kooperatifçiliğin geliştirilmesi HAY-KOOP Merkez Birliğinin çalışma konuları arasında yer almaktadır.

Ortaklık

HAY-KOOP Merkez Birliğine hayvancılık alanında fiilen faaliyette bulunan kooperatif bölge birlikleri ortak olabilirler.

Ortak olmak isteyen birliklerin genel kurul kararıyla ortak olmayı, ortaklık sermayesi yükümünü yerine getirmeyi ve yıllık müspet gelir-gider farkının %2'sini ödemeyi kabul etmesi gerekir. Diğer bir deyişle, ortaklık gönüllülük esasına bağlıdır ama ortakların Merkez Birliğinin çalışmalarına aktif katılması, hizmetlerinden faydalanması, sermaye vd. yükümlerini yerine getirmesi zorunludur.

HAY-KOOP Merkez Birliği, Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinin ortak olabildiği 5 merkez birliği arasında en çok ortağa sahip olan merkez birliğidir. Tarım ve Orman Bakanlığı 2024 Yılı verilerine göre HAY-KOOP Merkez Birliğine ortak bölge birliği sayısı 36, onlara ortak olan kooperatiflerin sayısı ise 1.650'dir.

Örgüt Yapısı ve İşleyişi

Kooperatif tüzel kişiliğine sahip olan Merkez Birliğinin 3 organı bulunmaktadır: Genel kurul, yönetim kurulu, denetim kurulu (denetçiler).

Genel kurul, ortak birliklerin temsilcilerinden oluşan en yetkili karar organıdır. Bölge birliği temsilcilerinin sayısı kendilerine ortak kooperatiflerin sayısına göre 1 ile 4 arasında değişmektedir. Genel kurulda her temsilcinin bir oy hakkı vardır. Genel kurul kararları, bazı özel haller dışında, oy çokluğu ile alınır.

Yönetim kurulu genel kurul adına Merkez Birliğinin faaliyetlerini yöneten ve kanuni temsilcisi olan icra organıdır. Yönetim kurulu üyeleri ve yedeklerinin ortak (temsilci) olması şarttır. Azami görev süresi üç yıldır.

Yönetim kurulu ayda en az bir kez toplanıp karar almakla yükümlüdür. Kararlar oy çokluğu ile alınır.

Denetim kurulu genel kurul adına Merkez Birliğinin bütün işlem ve hesaplarını inceleyip raporlamakla yükümlüdür. Denetçilerden birisi temsilciler dışından seçilebilir. Görev süresi yönetim kurulu ile aynıdır.

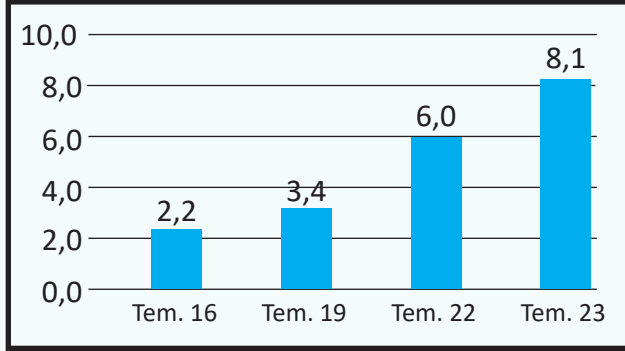
Denetçiler yılda en az dört defa toplanarak Merkez Birliğinin işlemlerini ve hesaplarını denetler, rapor hazırlar ve genel kurula sunulmak üzere yönetim kuruluna teslim eder.

Merkez Birliği yönetim kurulu bir genel müdür seçmek ve görevlendirmekle yükümlüdür. Genel müdür birlik temsilcileri arasından veya dışarıdan seçilebilir.

Genel müdür olarak atanacak kişilerin kooperatifçilik bilgilerine sahip olması ve en az yüksek okul mezunu olması gerekmektedir. Genel müdürün esas görevi yönetim kurulu kararlarını uygulamak ve işlerin uyumunu ve düzenini sağlamaktır. Genel müdür Merkez Birliğinde çalışan diğer personelin de amiri konumundadır.

Kurumsal Gelişme Seviyesi

Türk-Alman Kooperatif Birlikleri İşbirliği (TAKBi) Projesinin yürütücü paydaşlarından olan HAY-KOOP Merkez Birliği 2016-2023 döneminde yaptığı çalışmalar ve aldığı önlemlerle kurumsal seviyesini önemli ölçüde yükseltmiştir. Nitekim Ağustos 2016'da 2,2 olarak ölçülen Kurumsal Yönetim Endeksi Temmuz 2023'te 8,1 seviyesine yükselmiş, dolayısıyla da ideal değere (9 puan) çok yaklaşmıştır.

Hizmetleri

Merkez Birliği esas olarak ortaklarına hizmet etmek amacıyla çalışmalar yürütmektedir. Hizmet politikası "Ortakların ihtiyaç ve beklentilerini en hızlı ve en etkin şekilde karşılayacak önlemler alıp uygulamak, bunun için gerekli sayıda ve niteliklere sahip personeli istihdam etmek ve onlara niteliklerini geliştirecek eğitim imkanları sunmak, kurumsal yönetim ilkelerine uygun yapılarak birliğin en güvenilir ve ekonomik bakımdan başarılı işletmeler arasına girmesini sağlamak ve dolayısıyla müşterilerin ve çalışanların memnuniyetini sürekli iyileştirmektir".

Merkez Birliği ortaklarına ücretli ve ücretsiz olarak çeşitli hizmetler sunmaktadır. Ücretsiz hizmetleri arasında temsil, eğitim, danışmanlık, bilgilendirme ve indirimli kurumsal anlaşmalar yer almaktadır. Ürün pazarlama, dış denetim, KOOPBİS, KOOP-EP, süt analizi ve mesleki yeterlilik belgelendirme ve sınav (MYB) hizmetleri ise ücretli olarak sunulmaktadır. Yukarıda değinilen hizmetlerden bazıları (dış denetim, KOOPBİS, MYB gibi) henüz planlama aşamasındadır.

Paydaşlarıyla İlişkiler

Kooperatif tüzel kişiliğine sahip olan Merkez Birliğinin en önemli paydaşları kuşkusuz ki ortakları ve personeldir. Ortaklar yoksa Merkez Birliği de yoktur. Genel kurulca alınan kararların ve yönetim kurulu kararlarının uygulanması ve uygulamadaki başarısı ise Merkez Birliği çalışanlarının yetkinliğine ve şevkine bağlıdır.

Yukarıda değinildiği üzere, Tarımsal Kalkınma Kooperatiflerinin ortak olabildiği 5 merkez birliğinden ortak olarak en çok bölge birliği ve kooperatife sahip olan merkez birliği HAY-KOOP Merkez Birliğidir. Buna karşılık Merkez Birliğinde toplamda sadece 3 kişi çalışmaktadır. Bunlardan birisi genel müdür, birisi teknik eleman ve diğeri sekreteryaya görevini üstlenmiştir. Bu sayının yeterli olmadığı açıktır. İnsan kaynaklarını güçlendirmek amacıyla Merkez Birliğinin çalışmaları sürmektedir.

Merkez Birliğinin son olarak planlanan 2022-2024 stratejik planı kapsamında ayrıntılı bir paydaş analizi yapılmış alınacak önlemler, yapılacak işbirlikleri tanımlanmıştır. Buna ilk 10 sırada yer alan paydaşları şu şekilde sıralanmıştır: Ortaklar, personel, Tarım ve Orman Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, DGRV (Alman Koop. Konfederasyonu), KÖY-KOOP Merkez Birliği, TARIM-KOOP Merkez Birliği, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ve Üretici Birlikleri.

Geleceğe Bakış

HAY-KOOP Merkez Birliğinin 2022-2024 Dönemi Stratejik Planında vizyon "Örnek Gösterilen Kooperatif Merkez Birliği" olmak şeklinde tanımlanmıştır. Bu hedefi gerçekleştirmek amacıyla belirlenen stratejiler şunlardır:

1. Strateji: Kurumsal Yeterliğin Sağlanması
2. Strateji: Ortaklık İlişkileri ve Ortaklarının Güçlendirilmesi
3. Strateji: Dış Paydaşlarla İşbirliklerinin Güçlendirilmesi

Belirlenen stratejilerin vizyona erişmesindeki payları sırasıyla %40, %50 ve %10 olarak kararlaştırılmıştır. Buradan anlaşılacağı üzere, öncelik ortaklık ilişkileri ve ortakların güçlendirilmesine verilmiştir.

Değerleri ve İlkeleri

HAY-KOOP Merkez Birliği dünya genelinde geçerli olan ve aşağıda sıralanan evrensel ilke ve değerlerine sahiptir.

Kooperatifçilik değerleri:

Öz-yardım, öz-sorumluluk, öz-yönetim, eşitlik, adalet, dayanışma

Kooperatifçilik ilkeleri:

Gönüllü ve herkese açık ortaklık, demokratik yönetim ve denetim, ortakların ekonomik sorumluluk alması, özerklik ve bağımsızlık, eğitim, öğretim ve bilgilendirme, kooperatifler arası iş birliği ve dayanışma, topluma karşı sorumluluk